

Giza histologia orokorra

Iker Badiola, Edurne Alonso

Zelulen Biologia eta Histologia Saila. Medikuntza eta Erizaintza Fakultatea. Euskal Herriko Unibertsitatea

Iker.badiola@ehu.eus

Laburpena

Artikulu hau *Giza histologia orokorra* liburuaren aurkezpen bat da. Bertan liburuaren edukiak eta helburuak azaltzen dira eta egileek erabilitako iturri eta irizpideak.

Gako-hitzak: giza histologia, ehunak, testuliburua.

1. Sarrera

Liburu hau Medikuntza, Odontologia, Fisioterapia, Erizaintza eta, oro har, Biomedikuntza arloko ikasle eta irakasleei zuzenduta dago. Giza histologia oinarri hartuta, gizakia osatzen duten ehun nagusiak deskribatzen dira. Baina histologiarako hurbilketa hau ez da egiten soilik ikuspegi deskriptibo batetik. Histologiaren deskripzioan esaten den moduan, arlo horretan ehunen egitura mikroskopikoa, garapena eta funtzioak ikasten dira. Hortaz, kapitulu guztietan Medikuntzaren beste arlo batzuekin uztartzen dira deskribapen histologikoak, hala nola Zelulen Biologia, Biokimika, Fisiologia eta Patologiarekin.

1. Helburuak

Egileen helburu nagusia UPV/EHUko Medikuntza graduko bigarren mailako Histologia Mediko Orokorra eta Histologia Mediko Berezia ikasgaietako ikasleentzat euskarazko testuliburu bat egitea izan zen. Aipatu irakasleek histologiaren arloan bereziki euskarazko materialaren gabezia detektatu ondoren hartu zen erabakia proiektu hau gauzatzeko. Egitasmoa zehazteko unean lar zabala zela ohartzean, bi zatitan banatzea erabaki zen eta esku artean daukagun proiektuan giza gorputzean dauden ehun mota desberdinen deskribapen histologikoa egitea erabaki zen, hau da, Histologia Mediko Orokorra irakasgaiaren lehenengo zatia (1993ko planean «Histologia Orokorra» zeritzona). Berau egiteko ikasgai horren programa hartu da kontuan eta bertan ematen diren edukiak landu dira; era berean, beste arlo eta jakintza batzuetako ikasle zein profesionalentzat baliagarria den liburu bat sortu da. Bertan landu diren edukietan gizakiarengan agertzen diren oinarritzko ehunak histologia ardatz hartuta deskribatu dira. Ehunak deskribatzean beste arlo batzuekin uztartu dira kontzeptu gehienak giza gorputzaren ikaskuntzaren testuinguruan kokatzeko. Horregatik guztiagatik liburuaren edukiak baliagarriak dira, ez bakarrik medikuntzarako, baizik eta beste arlo batzuetarako, hala nola erizaintza, fisioterapia edo giza gorputzaren ikerketan oinarritzen den edozein jakintza-arlotarako.

Iker Badiola, Edurne Alonso

3. Edukiak eta erabilitako iturriak

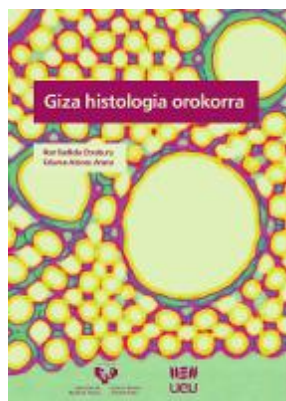
Liburuaren lehenengo kapituluak ehun kontzeptua sakonki azaltzen da eta haren sailkapen orokor bat egiten da. Horretaz gain, histologian erabiltzen diren laginei buruzko informazioa adierazten da, adibidez nola prozesatzen diren ondoren mikroskopia bidezko behaketak egiteko. Lehenengo kapituluak, lau ehun mota daudela aipatzen da, eta horren arabera ehunen sailkapena ezartzen da: epitelioak, ehun konektiboak, muskulu-ehunak eta nerbio-ehuna. Ondorengo ataletan, ehun mota bakoitzaren deskribapena, sailkapena eta funtzioak azaltzen dira, ehun mota bakoitzean agertzen diren zelulak ere kontuan hartuta. Oinarriko lau ehun mota horietaz gain, ehun konektibo espezializatuak ere banan-banan azaltzen dira bakoitzari kapitulu oso bat dedikatuz. Horrela, gantz-ehuna, kartilagoa, hezurra eta odolaren egitura mikroskopikoa azaltzen dira osagai, funtzio eta fisiologiarekin uztartuz. Guztira bederatzita kapitulutan banatzen dira eduki guztiak: ehunak, epitelio-ehuna, ehun konjuntiboa, gantz-ehuna, kartilagoa, hezurra, odola, muskulu-ehuna eta nerbio-ehuna. Erabilitako iturri eta baliabideen artean, egileek aipaturiko ikasgaien sortutako materiala ezinbestekoa izan da. Ikuspegi zientifiko batetik erabilitako iturriak askotarikoak izan dira, eta erdal hizkuntza desberdinetatik hartutakoak euskaratzeko prozesuan garrantzi berezia izan du egileen parte hartzeak Terminologia Sareak Ehunduz programan. Euskal Herriko Unibertsitateko Euskal Hizkuntza eta Komunikazio Sailak antolatzen duen programa horretan termino berrien zuzentasuna landu da, eta, ondoren, Ander Altuna hizkuntzalariarekin egokitu da liburuaren egiturara.

Histologiaren sorrera XVII. mendean kokatzen da gutxi gorabehera, mikroskopiaaren sorreran. Lenteak erabiliz egitura mikroskopikoa ezagutzen hasi zen gizakia, horrela organoak ehunez osatuta zeudela ikusi zen eta ehunak zelulez. Beraz mikroskopia ezinbesteko tresna da histologia ikasteko. Zelulak eta ehunak ez dira begi-bistaz ikusten eta irudien handipena mikroskopia bidez lortzen dugu. Gainera, histologian ehunetako egituren morfologiak garrantzi handia du eta deskribapena ezinbesteko jardura da, beraz, irudi mikroskopikoa ezin dira falta histologiako liburu batean. Liburu hau ere ez da salbuespena, eta testu idatzia une oro dago lagunduta egileek egindako mikroskopia-irudi originalekin eta eskemekin, betiere kontzeptuen argibidean laguntzeko.

4. Eskerrak eta oharrak

Egitasmo hau posible izateko ezinbestekoa izan da Agote saria; izan ere, Osasungoa Euskalduntzeko Erakundeak (OEE) antolatzen duen Agote sariaren irabazlea izan zen. Sariaren babesleak LKS eta Mondragon Health enpresak izan ziren eta argitalpenaren arduradun nagusia Udako Euskal Unibertsitatea izan da.

Informazio gehiagorako ikusi: http://www.ueu.eus/denda/ikusi/giza_histologia_orokorra

Autoreak:

Edurne Alonso Arana, Iker Badiola Etxaburu

Gaiak:

Giza histologia, Osasuna

Jakintza-arloak:

Medikuntza eta Osasuna

ISBN:

978-84-8438-565-3

Argitarapen-urtea:

2015

Orrialdeak:

152